

Nr 352.

Av herr Nord, angående upphävande av lagen om inskränkning i rätten att förvärva jordbruksfastighet.

Lagen den 17 juli 1948 om inskränkning i rätten att förvärva jordbruksfastighet förlängdes vid 1953 års riksdag att gälla till och med den 30 juni 1955. Atskilliga invändningar restes mot denna förlängning. I motioner och reservation till tredje lagutskottets utlåtande nr 16 påvisades, att de skäl, som anfördes vid lagens införande, nu inte alls eller i mycket ringa grad föreläge. Vanhävd av jord och skövling av skog kan förhindras med hjälp av lagen om uppsikt över jordbruk och skogsvårdslagen. Den andra motivkretsen vid jordförvärvslagens införande var förhindrande av spekulations- och kapitalplaceringsköp i fråga om jordegendomar. I den mån man lyckats upprätthålla ett stabilt penningvärde undanröjes den förnämsta anledningen till sådana spekulationsköp. Realisationsvinstbeskattningen utövar på sitt sätt en dämpande verkan. Kapitalplaceringsköp kan ibland medföra att betydande förbättringar genomföres på egendomarna. Ett generellt bedömande av dessa köp torde därför icke var möjligt.

Som allmänt omdöme torde sålunda gälla, att förutsättningarna för ett fortsatt bibehållande av denna lag inte föreligger, varför den bör omedelbart upphävas. Det förhållandet att en utredning sysslar med frågan om lagens fortbestånd bör inte lägga hinder i vägen för riksdagen att fatta beslut.

Utöver dessa speciella skäl, som kan anföras för och emot jordförvärvslagen, finns det ett principspörsmål av betydande räckvidd. Bör lagstiftarna förbjuda vissa svenska medborgare att förvärva en bit av den svenska jorden? Det är fullt klart att, när t. ex. ett samhälle växer, det gemensamma intresset kan medföra berättigat krav på expropriation av enskild mark för att en lämplig samhällsplanering skall ske. Detta är en sak. Något helt annat är en lag, som vill utesluta vissa medborgare från möjligheten att förvärva jord. Statsmakterna åtar sig därigenom att göra en diskretionär prövning mellan olika medborgare, en prövning som i de flesta fall torde överstiga deras förmåga. Denna form av lagstiftning blir därför ett klart åsidosättande av näringsfriheten. Den kan till nöds försvaras under utomordentliga förhållanden men inte nu.

Med hänvisning till detta föreslår jag,

att riksdagen för sin del måtte besluta att med omedelbar verkan upphäva lagen den 17 juli 1948 (nr 329) om inskränkning i rätten att förvärva jordbruksfastighet.

Stockholm den 27 januari 1954.

Josef Nord.